

ЯГІЖИ

лл

ЯГІЛКИ

65 МЕЛЬОДІЙ
НА ДВА ГОЛОСИ
ПОВНІ ТЕКСТИ
ВКАЗІВКИ
ДО ХОРОВОДІВ

ЗЛАДИВ
Д-р ОЛЕКСАНДЕР БАРИЛЯК

НАКЛАДОМ АВТОРА — ЛЬВІВ 1932

Фотопередрук давнішого видання без правописних змін.
Обкладинка М. Левицького
Тираж 1000 прим.

Видано заходом Крайової Пластової Старшини Канади
Накладом Пластової Кооперативи "Плай" у Торонті
Торонто, 1969

Головний склад:
"PLY" CO-OP., LTD.
768 Queen St. W.
Toronto 3, Ont., Canada

Друкарня ОО. Василян в Жовкві — 1932.

Фотопередрук:
Harmony Printing Ltd., 3194 Dundas St. W., Toronto 9, Ont., Canada

ДЕЩО ПРО ЯГІЛКИ.

До недавна виводив народ в Галичині по селах і місточках, та ще й тепер декуди виводить — весняні забави. Цілий цикл тих забав триває від „пущення“ перед великим постом аж до Йвана Купала. Відрізняється в цілому циклю три групи: На „пущення“ йдуть окремі пісні; від половини великого посту до Йвана Купала слідує найчисленніша група тих забав — ягілки; а закінчує третя група — купальські пісні й забави. Як бачимо, не обмежені ягілки до самого Великодня, але так, як досі на Великій Україні „веснянки“, тривають вони й в Галичині цілу весну.

Грають ягілки на рівному місці в селі, або за селом, або під церквою.

Ягілки — це свято весни, весняна забава, а програма складається з бадьорих, жвавих пісень, злучених з рухом, наче танком, хороводами (фігурами) або й сценічними картинками.

Перед тисячкою літ — ягілки були танковими піснями, якими наші предки витали весну, оживлення природи. До цих пісень долучилися згодом пісні з доби князів козаччини, турецької неволі, панщини — та безліч жартовливих і побутових ігор і пісень.

У нинішньому виді уявляють собою ягілки дорогоцінне надбання давньої української культури.

„Деякі пісні — особливо обрядові, веснянки, купальські та весільні, що початком своїм сягають давньої давнини, збереглися з іграми, танками та хороводами. Се наводить нас на думку, що всякі ігри й танки водив наш народ спершу „під пісню“. Інструмент яко чинник, що піддержує ритм танка, ввійшов в уживання пізніше. Пісня танкова й танок, мелодія танкова на інструменті й танок — се одно нерозлучне гармонійне ціле“. — Так висловлюється В. Верховинець (Костів) в „Теорії українського народного танка“.

В кожному селі звуть ці весняні пісні інакше. Деякі назви взято від поодиноких пісень як: жук, воротай, вородай, перепілка, галя, — деяки знов від слова „могилки“ те саме,

що цвинтар — а відси перекручені назви: магілки — магівки — маївки. Найбільш поширені назви є: (подаю в порядку, в якому одно слово перемінювалося в друге) гагілка — гагівка — гаїлка — гаївка; ягілка — ягівка — явілка; галагілка, лаголойка. Ця остання найбільш поширена група назв походить мабуть від староукраїнського слова „глаголати“ = говорити, розмовляти, при чому деякі звуки через століття загинули от на пр.: г(л)агілка, (г)лаголовка, (г)лаголівка, (г)лаголойка, — або між співзвуки всунено самозвук: г(а)-лагівка. Виходить, що первісно були це рухові ігри з рівночасними розмовами співом, неначе своєрідня народня оперета. Порівняти-б переміну слів: говорити, вогорити, гварити; медвідь (медоїд?) — недвідь, ведмідь; ничвид (нічвид) — мичвид — і багато інших.

ЗАВДАННЯ ЦЬЄЇ ЗБІРКИ.

Своїм живим, веселим характером варті ягілки цього, щоб їх наново впровадити там, де вони затихли, ба й поширити їх на руханкові свята, концерти, фестини, прогульки, деякі до шкіл, — тай звичайна робота піде спірніше при звуках повних життя ягілок!

Завдання цієї збірки — подати молоді нагоду вивчити й поширити ягілки — на народні свята й на концертну сцену.

Хороводи задержав я оригінальні, традиційні, й мельодії первісні, народом зложені.

Ягілки згармонізовані приступно до виконання і тільки на два голоси, бо суттю ягілок є рух, а при безнастанному рухові булоби неможливим виспівати пісню на 3 чи 4 голоси.

Глядячи на ягілки як на матеріал, що мається грати на майдані чи на сцені, розділив я їх на 6 груп: 1). Розмовні. 2). Сценічні. 3). Фігуральні. 4). Ритмічні. 5). Ходові: а). В колесі; б). При вході або виході. 6). Гуртові.

Мило мені на цьому місці скласти щиру вдяку за цінні вказівки при зложенні цієї збірки Вельмишановному проф. Мих. Котови (М. Миханькови) — а з окрема за поміч у згармонізуванні Вельмишановному проф. Яр. Вітошинському.

ЯК ВИВОДИТИ ЯГІЛКИ?

Одяг дівчат від 15 літ в гору повинен бути: легко вишівана сорочка, спідничка якої небудь краски, ясні панчохи,

мешти, а на голові квітка або й нічого. Без жупана, мало лент і без вінців на голові!

На руханковій площі чи на сцені годі виводити ягілки так, як їх виводять з давна по селах. Там глядачі стоять близько й бачать те, що діється в колесі. Інакше на сцені чи на площі. Тут в ягілках сценічних і ритмічних мусимо колесо отворити у півколесо, щоби глядач з далека все бачив.

Провідник (дірігент) не сміє бути глядачами завважений! На площі „Сокола-Батька“ був я побіч „Луговичок“ перебраний за селянина, до роздачі голосів служила мені трубка-камертон — а замість рукою давав я знак зачинати неголосною командою: раз-два! Тільки проти довшого ряду „Ворітниця“ стрясав я незначно руками, приложеними до грудей, аби 40 дівчат йшло одним кроком у рівній лінії й співало в такті. — На сцені з „Трудянками“ проводив я ізза куліс.

З повних текстів у збірці підбирається для публичного виступу лиш частину, але так, щоби вона творила льогічну цілість. Повні тексти були би при деяких ягілках за довгі для концерту.

Пісні ходові не співати одним тягом, але по кожній строфі ідуть співачки два кроки мовчки а провідник або й одна з дівчат приказує підчас тих павз півголосом: раз-два. За той час вдихують співачки воздух. Відтак самі тактують ходом або ритмічними рухами.

В поясненнях треба розрізняти „за“ руки а „попід“ руки. При першій беруться долонями й пальцями, — а при другій одна другій всуває руку під пахву в ліктях.

Зачинати вязанку ягілок найкраще скоренькою входовою піснею, швидким дівочим маршом — і то вже за площею чи за сценою і зі співом виходити. Лінія ходу має бути так придумана і програма так уложена, щоби не настала метушня, але щоби з одної фігури легко й в ладі зайти в другу фігуру. При розмовних і сценічних ягілках не тільки ролі мусять бути задалегідь визначені, але треба також приділити відповідну скількість сопранів і альтів до кожного гурту.

При ягілках мусять бути: рух, життя, міміка та веселість! Темп швидкий, спів голосний, слова виразні!

У Львові, в місяці січні 1932.

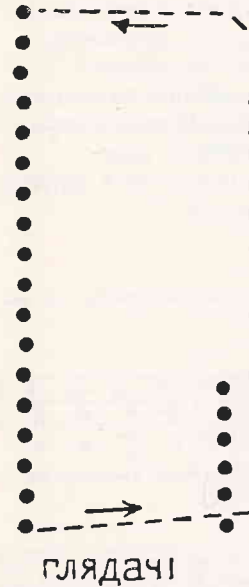
Д-р Олександр Барилка.

ЛІТЕРАТУРА Й МАТЕРІЯЛИ:

- Матеріали до української етнології, том XII. „Гаївки“ — Гнатюк, Роздольський, Колесса — Львів — 1909. (тексти й мелодії).
 Етнографічний Збірник, том II. Українські Народні Мелодії — зібрав Климент Квітка, Київ — 1922. (самі мелодії).
 Українські народні пісні, збірка Лесі Українки, зладив Квітка, Київ — 1917. (тексти й мелодії).
 Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego — Wacław z Oleska, Львів — 1833. (тексти).
 Muzyka do zbioru pieśni Wacława z Oleska — Karol Lipiński, Львів — 1833. (один голос в супроводі фортепяну).
 „Ягілки“ — М. Миханько, Львів — 1922. (тексти).
 Українські пісні з нотами, — А. Конощенко, Одеса — 1900.
 Теорія українського народнього танка — В. Верховинець (Костів) — Полтава — 1920.
 „Сонечко“ — Збірник народніх пісень для одного голосу. Л. Ревуцький. Київ — 1926 (в супроводі фортепяну).
 Мої записки текстів і мелодій в селах Золочівщини й Брідщини.

I. РОЗМОВНІ.

1. Ворітниця.

Напроти довшого ряду дівчат стає дві або кілька дівчат, оба ряди віддалені від себе 6-8 кроків. Дівчата стоять побравшись попід руки Перші дівчата від глядачів в обох рядах — проти себе! При словах „Молода ворітниця“ підходить довший ряд до коротшого, виступає лівою ногою і робить 4 кроки (по 2 вісімки), по четвертім присуває на „це“ ліву ногу до правої. Відтак йдуть плечима взад 4 кроки, виступають лівою ногою при словах „відчини воротонька“ і по 4 кроці присувають на „ка“ ліву ногу до правої — на первіснім своїм місці. Щераз підходить довший ряд при „відчини воротонька“ й вертає при „зі щирого злотонька“. На переміну підходить короткий ряд до довшого аж до кінця. По словах „в барвінковім віноньку“ виймає довший ряд руки запід пах, беруться за руки, в право зворот, і біжать „шнурком“ попід піднесені руки першої пари коротшого ряду, співаючи „Через зелені лози,“ обігають прямокутником на своє місце, при чому остання з довшого ряду залишається при коротшому. „Через зелені лози“ співає також короткий ряд, стоячи на місці. Коли дівчат багато, співають „Через зелені“ два-три рази, а перші дівчата, досягнувши своє місце, під-

скакують (біжать) на місце, доки всі не стануть в одній лінії. І знову йде з початку.

(Пісня з княжих часів, де чужі послы привозять князеві до замку дари. Ворітниці не хочуть відчинити воріт і торгуються. Наконєць переходять послы через ворота й лишають князеві в дарі — дівоньку.)

Швидко

Гарм. Яр. Вітошинський.

Мо-ло-да во-ріт-ни-це, від-чи-ни во-ро-тонь-ка.

Швидше

Че-рез зе-ле-ні ло-зи ска-ка-ли біг-дем ко-зи:
То в го-ру то в до-ли-ну, то в ро-жу то в ка-ли-ну.

Довгий ряд: Молода ворітнице, відчини воротонька,
Відчини воротонька зі щирого злтонька
2 дівчини: А хтож там воріт кличе — а хтож там воріт кличе?
Довгий ряд: Ми князеві служеньки — ми князеві служеньки.
2 дівчини: Щож ви нам за дар дасьте, щож ви нам за дар
Довгий ряд: Веземо вам дароньки — а ярії пчолоньки. [дасьте?
2 дівчини: Ми того не хочемо і за дар не приймемо.
Довгий ряд: А чогож ви хочете, а чогож ви хочете?
2 дівчини: Ми хочем зірнятонька — крайного дитятонька.
Довгий ряд: Ми дамо Вам дівоньку — в барвінковім віноньку.
Всі: Через зелені лози скакали бігцем кози
То в гору, то в долину, то в рожу, то в калину.

2. Чорнушко-душко.

Стоять у півколесі, побравшия за руки, а в середині стоїть 4-6 дівчат гуртом.

Швиденько

Чор-нуш-ко, душ-ко... За ко - - го ма-ті-нонь-ко,
За-муж бе-ри-ся.

за ко - - го го-лу-бонь-ко? На мель-нич - ку во-

да ро-бить, а мель-нич - ка бо - - са хо - дить.

Півколесо: Чорнушко-душко,
вставай раненько,
вмивай личенько,
мийся чешися,
замуж берися!

В середині: За кого, матінонько,
за кого, голубонько?

Півк.: За селянина, (мельодія „Чорнушко“)
за его сина.

В серед.: Не піду, матінонько,
не піду, голубонько.
Рано вставати (як „Чорнушко“)
цівки сукати, (= на веретено прясти)
обід варити,
в поле носити.
Не піду, матінонько,
Не піду, голубонько.

Півк.: Чорнушко-душко і т. д.

В сер.: За кого, матінонько, і т. д.

Півк.: Ой за шевчика,
моя доненько!

В сер.: Не піду, матусенько,
не піду, зазуленько,
Бо за шевчиком
пізно лягати,
рано вставати,
дратву сукати.
Не піду, матусенько,
не піду, зазуленько.

Півк.: Чорнушко-душко і т. д.

В сер.: За кого, матінонько і т. д.

Півк.: Ой за мельника,
за молодого,
за хорошого.

В сер.: Ой піду, матінонько,
Ой піду, голубонько.

Оба гуртки разом: На мельничку вода робить
а мельничка боса ходить.
Почкай, почкай до суботи,
поїдемо по чоботи.
А в суботу торгу нема,
на мельничку чобіт нема.
Щоби мельничка робила,
то-би боса не ходила.
Але вона ніц не робить,
За то вона боса ходить.

3. Ой див, див!

Стоять у півколесі — а 2 дівчини в середині показують рухи до слів пісні.

Мірно

Ой див, див! По-ві-дай-те нам прав-ду, по-ві-дай-те
нам прав-ду! Ой див, див! Що вам бу-дем по-ві-да-ти?
" " " Як ста-рі-ї ба-би ска-чуть,
Що вам бу-дем по-ві-да-ти?
Як ста-рі-ї ба-би ска-чуть?

	Ой див, див!	Повідайте нам правду!
	" " "	Що вам будем повідати?
	" " "	Як старі баби скачуть?
(штикульгають)	" " "	Ой ось так вони скачуть.
{	" " "	Повідайте нам правду!
	" " "	Що вам будем повідати?
	" " "	Ой як старі жиди бються?
	" " "	Ой так старі жиди бються.
{	" " "	Повідайте нам правду!
	" " "	Що вам будем повідати?
	" " "	Ой як парубочки скачуть?
(присяуди)	" " "	Ось так парубочки скачуть.
{	" " "	Повідайте нам правду!
	" " "	Що вам будем повідати?
	" " "	Ой як паняночки скачуть?
(дрібущка)	" " "	Ось так паняночки скачуть.

4. Їде, їде Зельман.

Два однакові числом ряди дівчат став проти себе на 10 кроків. Оба ряди попід руки. Перший ряд стоїть цілий час на місці — а другий (по правій руці глядача) підходить з кожною своєю строфою до першого та в половині строфи відступає, плечима взад, на своє місце. Хід починає лівою ногою, робить 7 кроків вперед (по 2 вісімки) а на восьмим присуває праву ногу до лівої — і 7 кроків назад, на восьмим присування правої до лівої.

Підчас останньої строфи, яку співає I. ряд, підходить II. ряд вперед, — а по слові „не дамо“ йде назад дуже дрібними кроками аж до свого місця. Рівночасно поступає за ним I. ряд, співаючи різко.

(В давнину винаймали пани-дідичі церкви жидам. Народ ждав арендатора Зельмана, який привіз ключі від церкви, а щойно тоді святити паску. „Зальман“ — єврейське імя, не прізвище, а зовсім иньше імя „Сальмон“).

Живо

Ї-де, ї-де Зель-ман, ї-де, ї-де е-го брат,
ї-де, ї-де Зель-ма-но-ва і вся ро-ди-на.
А ми пая-ну ма-є-мо, на та-кий хліб не да-мо:
їдь геть, Зель-ман, їдь геть е-го брат, їдь геть,
Зель-ма-но-ва і вся ро-ди-на.

I. ряд: Їде, їде Зельман,
їде, їде его брат,
їде, їде Зельманова
і вся родина.

II. ряд: На добрий-день Зельман,
на добрийдень его брат,
на добрийдень Зельманова
і вся родина.

I. ряд: Чого хочеш, Зельман,
чого хочеш его брат,
чого хочеш, Зельманова
і вся родина?

II. ряд: Гречну панну Зельман,
гречну панну его брат,
гречну панну Зельманова
і вся родина.

I. ряд: На який хліб, Зельман,
на який хліб, его брат,
на який хліб, Зельманова
і вся родина?

II. ряд: На жидівський Зельман,
на жидівський его брат,
на жидівський Зельманова
і вся родина.

I. ряд: А ми панну маємо,
на такий хліб не дамо!
Ідь геть, Зельман,
ідь геть, его брат,
ідь геть, Зельманова
і вся родина!

Знов з початку — а передостання строфа:

II. ряд: На панський хліб Зельман,
на панський хліб его брат,
на панський хліб Зельманова
і вся родина.

I. ряд: А ми панну маємо,
на панський хліб даємо.
Бери, Зельман,
бери, его брат,
бери, Зельманова
і вся родина!

5. Царівно!

Два однакові числом ряди дівчат стає напроти себе на віддалі 7-8 кроків. При співі своєї строфи підходить кожний ряд до противного, роблячи три кроки танкові на три „па“, зачинаючи лівою ногою, а на четвертій присуває ліву ногу до правої на 2 „па“; відступає опісля плечима взад, зачинаючи знов лівою ногою, 3 кроки на 3 „па“ а на четвертій присуває на 2 „па“ ліву ногу до правої, стаючи на своє попереднє місце.

Швидко

I ряд: Царівно — ми твої гості,
ладо мое — ми твої гості!

II ряд: Бояре — за чим ви гості?
ладо мое — за чим ви гості?

I ряд: Царівно — за дівчиною,
ладо мое — за дівчиною.

II ряд: Бояре — за которою?
ладо мое — за которою?

I ряд: Царівно — за найменшою,
ладо мое — за найменшою.

II ряд: Бояре — ми віддаємо,
ладо мое — ми віддаємо.

I ряд: Царівно — ми заберемо,
ладо мое — ми заберемо, (Звягель).

6. Хто видав.

Дівчата стоять у півколесі, побравшись попід руки. В середині ходить „жінка“ (одна дівчина). Пова півколесом з боку ходить „чоловік“, якого ролю грають дві дівчини (сопран і альт). Співяють на переміну. При останній строфі вихопляють дівчата „жінку“ між себе.

(Це натяк на колишне купно жінок).

Швидко

- 1. Чоловік:** Хто видав, хто слухав
мою жінку на торзі?
Всі: Коло неї стоїмо, стоїмо,
тобі жінки не дамо!
Чол.: А я вам, паски дам,
свою жінку викуплю!

- Всі:** А ми паску із'ємо, із'ємо,
тобі жінки не дамо.
2. **Чол.:** Хто видав...
Всі: Коло неї...
Чол.: Я кожухів куплю,
свою жінку викуплю.
- Всі:** Ми кожухи сходимо, сходимо,
тобі жінки не дамо.
3. **Чол.:** Хто видав...
Всі: Коло неї...
Чол.: А я вам пива дам,
свою жінку викуплю.
- Всі:** А ми пиво випемо, випемо,
тобі жінки не дамо.
4. **Чол.:** Хто видав...
Всі: Коло неї...
Чол.: Жіночці перстень дам,
свою жінку викуплю.
- Всі:** Злотий перстень на палець, на палець,
тікай жінко у танець!

7. Галя.

Стоять у півколесі, побравшия попід руки. Галя — дві дівчини (сопран і альт) свіають свої слова в середині.

Швидко

А чо-муж ти не гу-ля-єш, Га-лю, Га-лю?
Бо не ма-ю чо-бі-то-чок, ко-за-чень-ку.

А деж ті-ї чо-бі-точ-ки, що я то-бі дав?

По-ві-си-лам на кі-ло-чок тай ми зло-дій вкрав.

1. **Всі:** А чомуж ти не гуляєш, Галю, Галю?
Галя: Бо не маю чобіточок, козаченьку!

- Всі:** А деж тії чобіточки, що я тобі дав?
Галя: Повісилам на кілочок, тай ми злодій вкрав.
2. **Всі:** А чомуж ти не гуляєш, Галю, Галю?
Галя: Бо не маю запашини, козаченьку!
Всі: А деж тая запашина, що я тобі дав?
Галя: Повісилам на ворота, тай ми злодій вкрав!
3. **Всі:** А чомуж ти не гуляєш, Галю, Галю?
Галя: Бо не маю кораликів, козаченьку!
Всі: А деж тії коралики, щом тобі купив?
Галя: Полжилам в прискриночку*), злодій вхопив!
4. **Всі:** А чомуж ти не гуляєш, Галю, Галю!
Галя: Бо не маю перстенця, козаченьку!
Всі: А деж той перстенець, що я тобі дав?
Галя: Заложилам на палець, инший хлопець зняв.
5. **Всі:** А чомуж ти не гуляєш, Галю, Галю?
Галя: Бо не маю ще віночка, козаченьку!
Всі: Я віночок з барвіночку в краму куплю!
Галя: Тоді я си потанцюю,
тай красенько подякую, козаченьку!

8. Свахо, сваню!

Два однакові числом ряди стоять проти себе, побравшия за руки. До такту похитує в ліво й в право руками той ряд, що співав. Перед кожним рядом по одній дівчині. Це дві свахи (сверуха й теща), які докоряють собі рухами старих жінок.

Швидко

Сва - - - хо, сва - - - ню та сва - ну - - - неч - ко
Тво - - - я доч - - - ка не - ро - біт - - - нич - ка:

Як пі-шла до о-вечь, по-ко-лов і ба-ра-нець.

1. (І. ряд): Свахо, сваню, та сванунечко!
Твоя дочка неробітничка!

* Пріскринок — в скрини зачіплений до бічної стінки сховок з дощинкою з вічком — на коралі, гроші і т. под.

Як пішла до овець, Ой, стид, свашко, стид!
поколов і баранець. Ой, стид, свашко, стид!

2. (II ряд): Я свою доню — вчила тай навчала,
щоби — за мужем господарювала!
Я її навчала, Ой, стид, донько, стид!
та вона не слухала. Ой, стид, донько, стид!

3. (I ряд): Свахо, сваню, та сванучечко,
твоя дочка неробітничка:
ой, як хліб місила, Ой, стид, свашко, стид!
діжу видусила. Ой, стид, свашко, стид!

4. (II ряд): Свогось сина та не навчила:
моюсь доньку знівечила:
Бо твій син молотив Ой, стид, свашко, стид!
цілий тиждень копу бив. Ой, стид, свашко, стид!

9. Пустіте нас.

Два однакові числом ряди дівчат стають напроти себе на віддаль з 10 кроків. Оба ряди держаться за руки. Перший ряд по словах „таки поїдемо“ — біжить ключем журавлів і вбивається клином в середину другого ряду. Подібне до „перебиваного короля“, — але без брутальності!

Мірно

Пу - сті - те нас, пу - сті - те нас в У - гор-ську - ю
Пу - сті - те нас

зем - лю, в У - гор - ську - ю зем - лю.

1. ряд: Пустіте нас, пустіте нас (2) в Угорськую землю!
2. ряд: Не пустим вас, не пустим вас (2) мости поломити.
1. ряд: Хоч ми мости поломимо (2) ми вам заплатимо.
2. ряд: Не хочемо, не хочемо (2) вашої заплати.
1. ряд: Заплатимо, заплатимо (2) тим крайним дитятком.
2. ряд: Не хочемо, не хочемо (2) крайного дитятка.
1. ряд: А ми замки поломлемо, (3) таки поїдемо!

II. СЦЕНІЧНІ.

У півколесі виступає одна або більше осіб. Вони не співають. Їх гра залежить від доброї міміки і добре обдуманих рухів.

10. Коструб.

У півколі стоять на місці, взявшись за руки. Підчас співу похитують собою й руками в долині до такту — в ліво то в право. В середині дівчина й хлопець, або дівчина в баранячій шапці. Перед кожною строфою „Біднаж моя“ йде розмова між дівчиною в середині а гуртом дівчат у півколесі. Дівчина: „Христос воскрес“. Гурт: „Во істину воскрес“. Дівчина: „Чи не виділисте мого коструба?“ Гурт: „Пішов паску красти“ (потім: коні, кури і т. под.). Далше, відповідає гурт: „Післав старостів до нього!“ „Торгує хустку для иньшої не тобі“, — вкінці „Хорний“. Хлопець в середині цілий час залицяється до дівчини, хоче її обіймити, але вона зручно тікає від нього, та хапається за голову й нею кацає на знак терпіння.

(Хоч дівчина змушена вийти за коструба - нехлюю, щей злодія та нелюба, закликає його до шлюбу. Терпіння дівчини переходять у радість на вістку, що він умер.)

Швидко

Бі - днаж мо - - я го - ло - вонь - ко, не - ща - сли -

ва го - ди - нонь - ко: Сла - важ То - бі свя - тий

ца - рю, що вже ко - струб на цвин та - рю.

Біднаж моя головонька,
нещаслива годининонько,
буде мене мати біла,
щом коструба не злюбила.

Приїдь, приїдь, кострубоньку,
станем разом до шлюбоньку,
в неділеньку по раненьку,
на тім білім камененьку,
на білому камененьку,
на ранньому свитаненьку!

По відповіді гурту „Вже вмер“ кладеться хлопець на землю і вдає мерця. Дівчина підносить руки, сплескує радісно — а гурт співає:

Славаж тобі, святий царю,
що вже коструб на цвинтарю;
ноженьками придоптала,
рученьками приплескала.

При тих словах гурт і дівчина в середині допчуть ногами і приплескують руками ніби гріб. Відтак всі співають на мелодію „Біднаж моя“:

Лежи, лежи як колода,
а я собі як ягода;
лежи, лежи як та глина,
а я собі як калина;
лежи, лежи, щобись не встав,
щоб до мене иньший пристав.

11. Іванчику - Білоданчику.

Стоять у півколесі на місці, взявшись за руки. Підчас співу похитують собою й руками в долині до такту — в ліво і право, або баянскують вальчиковим кроком. В середині одна дівчина виконує рухи до слів пісні: плине, чешеся, скаче, береться руками попід вуха.

Швидко

І - - - ван - чи - - - ку Бі - ло - дан - - - чи - ку
По - плинй, по - - плинй по Ду - най - - - чи - ку

роз-че-ши ко-су ру-су і чор-нень - кі - ї брів-ця!

1. Іванчику-білоданчику,
поплинь, поплинь по Дунайчику:
Розчеши косу русу
і чорненькі брівця!
2. Іванчику - білоданчику,
поплинь, поплинь по Дунайчику:
Возьмися запід боки,
Покажи свої скоки!
3. Іванчику...
Возьмися запід вишки,
шукай си товаришки!

4. Іванчику...

З калинового лугу
вибирай собі другу!

5. Іванчику...

А з солодкого меду,
вибери собі трету!

12. Іванчику - білоданчику.

Все як попередна пісня — з тим, що баянскують на 2 „па“.

Швидко

І - ван - чи - ку Бі - ло - дан - чи - ку, поплинь, поплинь

по Ду - най - чи - ку, роз - че - ши ко - су ру - су

і чор - нень - - кі брів - ця!

1. Іванчику-білоданчику,
поплинь, поплинь по Дунай-
Розчеши косу русу, [чику:
і чорненькі брівця.
2. Возьмися запід боки,
покажи нам свої скоки.
Розчеши косу русу
і чорненькі брівця.
3. Возьмися запід вишки,
гляди собі товаришки,
гляди собі другу
з калинового лугу!

13. Ой ніхто там не бував.

Стоять у півколесі, взявшись за руки, й баянскують до такту. В середині 2 дівчини і 2 хлопці (дівчата в баряничих шапках).

Швидко

Ой ні - хто там не бу - вав, де ся я - вір роз - ви - вав.

Ой я - во - ре, я - во - ронь - ку, зе - ле - нь - кий!
Ой бу - лож там, бу - ло два мі - ся - ці яс - ні,
а на на - шім пе - ред - мі - стю два па - руб - ки кра - сні,
Ой див, див, ой, ла - до! Сте - па - нів си - но - чок.

1. Ой ніхто там не бував, де ся явір розвивав: Ой яворе, явороньку зе- [лененький!]	6. Ой булож там було дві зироньки ясні а на нашім передмістю дві дівоньки красні.
2. Ой булож там було два місяці ясні а на нашім передмістю два парубки красні.	7. Перша дівчинонька ковалихи донька: ой див, див, ой ладо — ковалихи донька.
3. Перший парубочок Степанів синочок — Ой див, див, ой ладо, Степанів синочок.	8. Друга дівчинонька боднарихи донька: Ой див, див, ой ладо — боднарихи донька.
4. Другий парубочок Миколів синочок — Ой див, див, ой ладо, Миколів синочок.	9. А на Михасеви вишита со- [рочка];
5. Ой ніхто там не бував, де ся явір розвивав: Ой яворе, явороньку зе- [лененький!]	10. А на Марусенці зі Львова [віночок]; а хтож його купував? Стапанів синочок.

14. Ой як, як?

Стоять у півколесі, побравшияс за руки. В середині дві пари й лавочка. До слів пісні показує рухами й мімікою одна пара то друга.

Швидко

Ой як, як по са - доч - ку; хо - ди - ти?
I-то II-vo
Ой так, так! Ой так, так!

1. Ой як, як — по садочку ходити?
Ой так, так — по садочку ходити —
ой так, так!
2. Ой як, як — милесенького водити?
Ой так, так — милесенького водити —
ой так, так!
3. Ой як, як — із миленьким сидіти?
Ой так, так — із миленьким сидіти —
ой так, так!
4. Ой як, як — милого поцілувати?
Ой так, так — милого поцілувати —
ой так, так!
5. Ой як, як — із нелюбом ходжу?
Ой так, так — із нелюбом ходжу —
ой так, так!
6. Ой як, як — нелюба за ручку вести?
Ой так, так — нелюба за ручку вести —
ой так, так!
7. Ой як, як — із нелюбом сісти?
Ой так, так — із нелюбом сісти —
ой так, так!
8. Ой як, як — нелюба поцілувати —
Ой так, так — нелюба поцілувати —
ой так, так!

15. Вставай діду.

Стоять у півколесі, побравшияс попід руки. В середині дівчина в сивій баранячій шапці з костуром або люлькою грає ролю дідуся, відповідно до слів пісні.

Швидко

Вста - вай, ді - ду, па - ску ї - сти: ой дід, дід

і - схо - пив - ся тай до па - ски при - чі - пив - ся.

1. Вставай, діду, паску їсти: Ой дід, дід ісхопився, тай до паски причіпився.	4. Вставай, діду, коні пасти: Ой дід, дід розстогнався, ой дід, дід розплакався.
2. Вставай, діду, кури пасти: Ой дід, дід розстогнався, ой дід, дід розплакався.	5. Вставай, діду, коні їсти: Ой дід, дід розплювався, ой дід, дід розплювався.
3. Вставай, діду, кури їсти: Ой дід, дід облизався, ой дід, дід розгулявся.	6. Вставай, діду, баба їде: Ой дід, дід розскакався, ой дід, дід розгулявся.

16. А ти старий діду.

Стоять у півколесі, побравшись попід руки. Дві дівчини в середині грають німі ролі: старого (в сивій шапці, з батоном в руці) і його молоді жінки. Грати дотепно, — але без персади! Співає тільки півколесо.

Швидко

А ти ста - рий ді - ду, чом ти ся не же - ниш?

Ой ну - ну, ой ну - ну, чом ти ся не же - ниш?

А ти старий діду!
Чом ти ся не жениш?
Ой ну-ну, ой ну-ну
Чом ти ся не жениш?

Старої не хочу,
Молода не піде.
Ой ну-ну, ой ну-ну
Молода не піде.

А хоч вона піде,
То не зварить їсти.
Ой ну-ну, ой ну-ну,
то не зварить їсти.

А хоч зварить їсти,
то зі мнов не сяде:
Ой ну-ну

А хоч зі мнов сяде,
то не поцілує:
Ой ну-ну

А хоч поцілує,
то на землю плюне:
Ой ну-ну

А в тебе, дідище,
сива бородище:
Ой ну-ну

Алеж вона смердить:
як те кропивище:
Ой ну-ну

Ой купив він собі
довге батожище:
Ой ну-ну

Ой прийшов до дому,
взяв молоду бити:
Ой ну-ну

А та молоденька
взялася просити:
Ой ну-ну

Я тебе, дідуню,
вже буду любити:
Ой ну-ну

А в тебе, дідуню,
сива бородонька:
Ой ну-ну

Алеж вона пахне
як та калинонька:
Ой ну-ну

А в тебе, дідуню,
очка соколові:
Ой ну-ну

Очка соколові,
а губки медові;
Ой ну-ну, ой ну-ну,
а губки медові!

17. Чолом баба.

У півколесі стоять або шкільна дівтора ходить у колесі. В середині двоє наслідують сварку діда й баби. Пісня йде кілька разів.

Мірно

Чо - лом ба - ба, чо - лом дід, чо - лом дід: сва - ри - ли - ся

за о - бід, сва - ри - ли - ся за о - бід. ча - сні - ку.

1. Чолом баба, чолом дід: сварилися за обід.	2. За головку часнику сварилися до смерку.

18. Варила баба.*)

У півколезі стоять або шкільна дівтора ходить у колесі. В середині одна дівчина (баба) хапається за голову і цілий час ніби плаче.

Мірно

1. Варила баба лободу, ні діда, ні води,
післала діда по воду; вже баба заводить:
О - йо - йой, о - йо - йой добрий борщ!
2. Добрий борщ, добрий борщ, добрий борщ, . . .
(і так до кінця . . .)

19. Мишко, мишко.

Стоять у колесі густо побіч себе, побравшия попід руки. Роблять четверо воріт для мишки, і четверо для kota. Кота й миш грає двоє. Мишачі ворота на віддалі одної дівчини зовсім вільні, а над котовими тримають двоє сусідніх руки в горі. Котови не можна входити в мишачі, а миші в котові ворота. Миш тікає своїми воротами то в середину колеса то поза колесо; кіт гонить за нею своїми воротами. Колесо цілий час співає. Коли кіт зловить миш, то її ніби кусає і їсть. Потім вибирають інших на kota й мишку. — Від слів „Біжи коте,“ иньша мелодія!

Швидко

*) Властиво весільна, а співають її також між яглками.

Мишко, мишко, до ямки, тобі кости поломить,
ти котоньку за нею, скрутить тобі голову,
за ясною зорею. кине в воду в коновку!
Як тя котик здогонить,

Біжи коте, біжи коте, кілька схочеш:
в мене ніжка дуже швидка, не здогониш!
А я тебе, мій котоньку, не боюся:
счочу в дірку до комори, сховаюся!

20. Я в городоньку.

Стоять у колесі, побравшия за руки. Миш у колесі, кіт поза колесом. Кіт старається вскочити попід руки до середини, але колесо спинює його руками. Мишку пускають свобідно то в середину то поза колесо. Кінчиться, коли котови вдається зловити мишку. Пісня йде без упину.

Швидко

Я в городоньку як пан, як пан;
ти за городом як пес, як пес!

III. ФІГУРАЛЬНІ.

21. Шум.

Всі стають у півколі, беручися в гору за руки. Один кінець півколеса йде попід руки останньої пари другого кінця, відтак попід руки передостанньої пари і так далі попід руки всіх пар. Коли завинулися всі пари та зробився гейби ланцюх, тоді роблять всі зворот в лівий бік, підносять руки понад голову, знов зворот в правий бік, прибираючи первісну поставу. І знов з початку! Пісня і хід ідуть чимраз швидшим темпом. Плетінкою заходять все в лівію колеса. Повторюється пісня 2-3 рази.

Мірно

Ой ну-мо, ну-мо, за-пле-ті-мо шу-ма, шу-ма за-пле-

Скорше

ті-мо гу-ля-ти хо-ді-мо: ой хо-дить шум

Ще скорше

по ді-бро-ві а шу-ми-ха ри-бу ло-вить, що вло-ви-ла,

Ще скорше

то про-пи-ла, сук-ні дон-ці не ку-пи-ла. По-стій доч-ко

Швидко

до су-бо-ти, справ-лю сук-ню шей чо-бо-ти, чер-во-ну-ю

Дуже швидко

пла-хту, зе-ле-ну за-па-ску: Лю-би ме-не,

ко - за - чень - ку, ко - ли тво - я ла - ска!

Ой нумо, нумо — заплетімо „шума“,
шума заплетімо, гуляти ходімо!

Ой ходить „шум“ по діброві,
а шумиха рибу ловить:
що вловила, то пропила,
сукні донці не купила.
Постій, дочко, до суботи,
справлю сукню шей чоботи,
червону плахту, зелену запаску:
Люби мене, козаченьку, коли твоя ласка!

(Київщина)

22. Жучок.

Дівчата стають в довгий ряд парами. В парі обі дівчини звернені до себе лицьма. Кожна хапає правою рукою свою ліву руку зверху в кистці; тримаючи так, хапає лівою рукою праву руку зверху в кистці другої дівчини з пари. Робиться „крісельця“, по яких ходить „жучок“. Пара побіч пари близько! Дві найвищі ростом дівчини йдуть поволеньки по обох боках пар і піддержують за руки „жучка“ 5-6 літнього хлопчика, щоби не впав. Як „жучок“ переступить на „крісельце“ слідуєчої пари, то попередня пара перебігає від сторони глядачів, держачися за руки, на чоло цілого ряду пар. Так перебігає кожна пара! Ряд пар отже все однаковий, але виглядає неначеби посувався. Жучок іде від лівої руки глядача до правої. Ряд приростаючи зпереду, загинає хід і „жучок“ обходить цілу сцену. Співають всі цілий час. Спів піддержують ті дві, що ведуть за руки „жучка“.

Крісельця

(Жучок був малого росту музика, котрого за його гру так любили, що на руках його носили).

Мірно

Хо-дить жу-чок по ру-чи-ні, а жу-чи-ха

по до - ли - ні грай, жуч-ку, грай! Ой грай, жуч-ку,

грай не - бо - же, най ти Пан-біг до - по - мо - же.

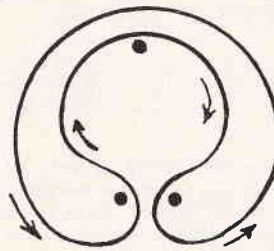

грай, жуч - ку, грай!

1. Ходить жучок по ручині, а жучиха по долині;
Грай, жучку, грай!
Ой грай, жучку, грай небоже,
най ти Пан-біг допоможе:
Грай, жучку, грай!
2. А ми того рік чекали, та щобисьмо жучка грали:
Грай, жучку, грай!
Ой грай, жучку...
3. А в нашого жученька золотая рученька:
Грай, жучку, грай!
Ой грай, жучку...
4. На жучкови опанчина, а сам жучок як дитина:
Грай, жучку, грай!
Ой грай, жучку...
5. А наш жучок чорновусий, на жучкови жупан куций:
Грай, жучку, грай!
Ой грай, жучку...
6. На жучкови черевички, а сам жучок невеличкий:
Грай, жучку, грай!
Ой грай, жучку...
7. А хто хоче жучка мати, треба єму паски дати:
Грай, жучу, грай!
Ой грай, жучку, грай небоже,
най ти Пан-біг допоможе:
Грай, жучку, грай!

23. Кривий танець.

Дівчата тримаються за руки, йдуть швидким ходом неперервовою, дво-рядовою підковою. Всі йдуть в право! Кінці підкови як найбільше зближені до себе, аби тільки могли перейти побіч себе два ряди дівчат. Тоді оден ряд входить в середину а другий виходить. Заходиться легко в „підкову“ з „Ворітниця“, „Зельмана“ або „Царівни“. Передні кінці обох рядів загинаються до середини і там лучаться а задні кінці відразу лучаться до себе. Можна „підкову“ зробити з колеса, вгинаючи колесо в одному місці аж до обводу напроти, а кінці зближуються до себе. — На сцені рисується на підлозі білою крейдою лінію підкови (відповідну до скількості дівчат), по котрій мають ходити, — а на площі кладеться 3 білі тріски

ГЛЯДАЧІ

картони, камінці, які треба обходити.

Живо

гарм. Яр. Вітошинський

Ми кри - во - го тань - цю йде - мо, ми - кри - во - го

тан - цю йде - мо.

Або:

Швидко

Ми кри-во-го тан-цю йде-мо, ми внім кінця не знай-де-мо.

Ми кривого танцю йдемо,
ми в нім кінця не знайдемо,
ані кінця, ані ладу,
не спізнати, котра ззаду.

Ти сивая зазуленько,
закуй же нам веселенько!
Ти тоді нам закувала,
як панщина дякувала. (праща-
Тепер нам ягілка мила, [лася])
вже ся панщина скінчила.

Вже пани ті повмирили,
що на панщину нас гнали;
пішли тії пасти кози,
що носили на нас лози.

Хлопи ходять, люльки курять,
пани ходять, тай ся журять,
якби хлопа зачіпити,
щоби гроші заробити.

Прийди, хлопе, молотити,
дам горівки-оковити,
і табаки понюхати,
іно прошу послухати!*)
Сороківця за день маєш,
щей си вечер погуляєш.

Наші батьки чорні були,
за нас панщину відбули,
а ми тепер як день білі,
ми панщини не виділи.

24. Огірочки.

В еліпсі (у видовженому колесі виду огірка) стоїть часть дівчат, беруться за руки й держать їх вище своїх голів. Друга частина взявшись за руки йде рядом під руки тамтих елімаковатою лінією, виминаючи стоячі дівчата, неначе переплітаючи еліпсу. Довшим боком еліпси до глядачів!

Повилися огірочки, в зеленії попліточки,
(2) най ся вють!

Питалася мати дочки, чи садила огірочки,
(2) жовтий цвіт.

Ой садила підливала, нім я їх ся дочекала,
(2) най ся вють!

А люде ся дивували, що хорошо процвітали,
(2) жовтий цвіт.

То по горі, по долині, щоби було всій родині,
(2) най ся вють!

25. Посаджу я грушечку.

Стоять у півколесі, не беручися за руки. Всі співають і виконують рухи до слів пісні. Одна в середині не співає, зате рухи її докладніші. Присипають землею (садять), підливають, руку підносять поступово в гору (росте), над головою описують два півколеса (цвіте), зносять руки в гору (зродила), торгають в горі (зривають).

*) Послухати = прийти на роботу.

1. Посаджу я грушечку — гай буде, гай!
Нічкож моя темная, і ти зоре ясная!
Дай Боже, дай!

2. Піділлю я грушечку — гай буде, гай!
Нічкож і т. д.

3. Росте, росте грушечка — гай і т. д.

4. Ой зацвила грушечка — гай...

5. Ой зродила грушечка — гай...

6. Ой зірву я грушечку — гай буде, гай!
Нічкож і т. д.

26. Ой вийду я за воротонька.

Фігура й рухи як в „Посаджу я грушечку“.

Ой вийду я за воротонька: свою грушку посаджу.
” ” ” ” ” свою грушку піділлю.
” ” ” ” ” моя грушка приймилася.

Ой вийду я за воротонька: моя грушка вже така.
 " " " " " моя грушка вже цвіте.
 " " " " " моя грушка зродила.
 " " " " " моя грушка паліє.
 " " " " " свою грушку обтрясу.
 " " " " " до милого понесу.

27. Соснова кладочка.

Хоровід „підковою“ як ч. 23. „Ми кривого“.

Швидко

Сос - но - ва кла - доч - ка ле - жа - ла, ле - жа - ла,
 по ній дів - чи - нонь - ка хо - джа - ла, хо - джа - ла

буй - но - го ві - тронь - ку жи - да - ла жи - да - ла.

Соснова кладочка (2) лежала;
 по ній дівчинонька (2) ходжала,
 буйного вітроньку (2) жидала. (= ждала, ожидала.)
 Звідки буйний вітрець (2) повіне,
 звідтам мій миленький (2) приїде.
 Привезе шубоньку (2) або дві,
 рожеву стяжечку (2) до землі.
 Червоні чобітки (2) на танець,
 золотий перстенець (2) на палець,
 ото мій миленький (2) коханець!

28. Вербовая дощечка.

Хоровід „підковою“ як ч. 23. „Ми кривого“.

Швидко

Вер - бо - ва - я до - щеч - ка, до - щеч - ка.

Вербовая (2) дощечка; Де ти, Насте, (2) бувала,
 ходить по ній (2) Насточка. як дуброва (2) палала?

Збанком воду (2) носила,
 та дуброву (2) гасила.
 Кілько в збанку (2) водиці,
 тільки в дівчат правдиці!

Де ти, Насте, (2) бувала,
 як дуброва (2) палала?
 Решетом воду (2) носила,
 та дуброву (2) гасила.
 Що в решеті (2) водиці,
 тільки в хлопців (2) правдиці!

Вербовая (2) дощечка;
 ходить по ній (2) Насточка.

29. Соловію-пташку.

Стоять у півколі, беручися за руки. В середині одна дівчина виконує
 руки до слів пісні.

Швидко

Гарм. Яр. Вітошинський

Со - ло - ві - ю пта - шку пта - шку
 Чи не був ти в сад - ку в сад - ку

Чи ви - дів ти, як мак сі - ють? Ой то так сі - ють мак!

1. I. Соловію-пташку, пташку!
 Чи не був ти в садку, в садку?
- II. Чи видів ти, як мак сіють?
 Ой то так
 сіють мак!
2. I. Соловію пташку...
- II. Чи видів ти, як мак росте?
 Ой то так
 росте мак!
3. I. Соловію пташку...
- II. Чи видів ти, як мак цвіте?
 Ой то так
 цвіте мак!
4. I. Соловію пташку...
- II. Чи видів ти, як мак ріжуть?
 Ой то так
 ріжуть мак!
5. I. Соловію пташку...
- II. Чи видів ти, як мак їдять?
 Ой то так
 їдять мак!

30. Он, хлопці, он.

Дівчата, побравшись за руки ходять у двох колесах; те в середині менше. Одно колесо йде в право, а друге в ліво. При кінці кожної строфи пристають, пускають руки, й виконують те, що приказує пісня.

Швидко

Он, хлоп-ці, он, на го-рі льон! там на го-рі я-ло-вець,
на до-ли-ні ма-ко-вець
по ша-го-ви мо-ло-дець

по та-ля-ру жін-ка, по ти-ся-чі дів-ка

мо-ї ми-лі па-ня-ноч-ки по ста-вай мє враз,
про-си ли вас па-ру-боч-ки:

тай в до-ло-ні трас!

1. Он, хлопці, он —
на горі льон!
Там на горі яловець,
на долині маковець,
по шагови молодець,
по талюру жінка,
по тисячі дівка!
Мої милі паняночки,
просили вас парубочки:

Поставаймо враз,
тай в долоні трас!
2. (При кінці другої строфи:)
Посходіться тут,
ноженьками туп!
3. (При кінці третьої строфи:)
Поклякаймо враз,
заплещімо враз!

31. На широкому Дунаю*).

Дівчата стають одна за другою, задня чіпається передньої руками в пояс, ідуть „гусаком“, а перша веде лінії довгі в різних напрямках, аби „гусака“ було добре видно

*) Дунай — взагалі велика, спокійна ріка.

Швидко

На ши-ро-кім Ду-на-ю, Ду-на-ю гу-сяр гу-си

зга-ня-е го-я, го-я-я, гу-сяр гу-си зга-ня-е.

На широкому (2) Дунаю
гусяр гуси зганяє.

Гоя, гоя, гусяр гуси зганяє.

Гусяр гуси (2) зганяє,

на молодців моргає:

Гоя, гоя, на молодців моргає!

А ви хлопці (2) молодці,

Скажіть мої дівонці:

Гоя, гоя, скажіть мої дівон-
ці!

Най же вона (2) замуж йде,
бо ся мене не діжде!

Гоя, гоя, бо ся мене не діжде!

Як вона то (2) почула,
до матінки стругнула.

Гоя, гоя, до матінки струг-
нула.

Накопала (2) коріня
з під білого каменя.

Гоя, гоя, з під білого каменя.

Сполокала (2) на ріці
счарувала хлопці всі.

Гоя, гоя, счарувала хлопці
всі.

Поставила (2) до жару:

Кипи, корінь, помалу!

Гоя, гоя, кипи, корінь, пома-
гусяр гуси зганяє. [лу!

А ще корінь (2) не скипів,
а вже гусяр прилетів.

Гоя, гоя, а вже гусяр приле-
тів.

А чогож ти (2) прилетів,
колись мене не хотів?

Гоя, гоя, колись мене не хо-
тів.

Як-би я тя (2) не хотів,
Яб до тебе не летів.

Гоя, гоя, яб до тебе на летів.

А шож тебе (2) принесло,
ой, чи човен, чи весло?

Гоя, гоя, ой чи човен, чи
весло?

Привіз мене (2) сивий кінь
до дівчини на постій.

Гоя, гоя, до дівчини на
постій!

До дівчини (2) до душки
на масненькі пиріжки!

Гоя, гоя, на масненькі пи-
ріжки!

32. Ой бриніли.

Стають у два ряди лицьми до себе, тримають за кінці хустки, шалики або рушники, підносять руки з хустками в гору. — а ті пари, що в заді, перебігають одна пара за другою попід хустки і стають на переді. Всі співають. Нагадує гру »Будую міст«.

Швиденько

Ой бри - ні - ли кля - чі з но - чи Най бри - нять,
По над мо - ї чор - ні о - чи
най бри - нять, ко - ли спа - ти не хо - - - тять, Ой ка - за - ла
мо - я нень - ка: мо - я доч - ка хо - ро - шень - ка:
Я не дам я не дам!

1. Ой, бриніли ключі з ночі
понад мої чорні очі;
най бриняють, най бриняють,
коли спати не хочуть!
2. Ой казала моя ненька:
„Моя дочка хорошенька:
(2) я не дам, я не дам!“
3. Не дай, не дай, матусенько,
свою дочку хорошеньку;
(2) най сидить, най сидить!
4. Навари їй з ріпи юшки,
положи її у подушки;
(2) най си спить, най си
[спить!]

IV. РИТМІЧНІ.

33. На поповім оболоню.

Стоять у півколесі й держаться цілий час за руки. До такту махають легонько руками в ліво і в право. Зачинають в лівий бік, один мах на одну чвертьноту, на «ють» слова «в'їдають» мах в гору до висоти рамен, а на «ють» слова «продають» мах в долину, — і знову в ліво. Можуть рівночасно також балянсувати ногами.

На по - по - вім о - бо - ло - ню пси ві - да - - ють,
внй - ди, вий - ди, па - ні мат - ко, щось про - да - ють.
На поповім оболоню — пси в'їдають;
вийди, вийди, пані-матко, щось продають!
Продавала Василюха — доню свою,
а прибігла Іваниха: купіть мою!
Ми вашої не хочемо, бо лінива;
штири ночі горшки мочить: не помила!

34. Заяньку!

Стають в півколесо, тісно побіч себе, побравшись попід руки. В середині одна дівчина виконує рухи відповідно до слів пісні (хапається за голову і т. д.) й не співає. Дівчата в півколесі підчас слів „Заяньку — за головоньку“ переставляють одну ногу поперед другої, дотикаючи легко до землі носиком черевика і дрібку вигинаючи в коліні ту ногу, на котрій стоять. Зачинає ліва нога, вертає на „янь“ побіч правої, відтак права нога переходить поперед лівої і т. д. На „ку“ слова „головоньку“ в права нога другий раз по лівім боці лівої ноги. Тепер та права нога переходить поперед лівої на кілька сантиметрів на право від лівої при „А“. Дівчата роблять 3 маленькі бічні кроки в право а на четвертий не відсувають вже правої ноги, але притупують легко побіч лівої. При словах „Ані тобі, заяньку, виглянути“ роблять дівчата 3 бічні кроки в ліво, а на четвертім притупують лівою ногою побіч правої. Приспів „Ані тобі...“ значно швидше від слів „Заяньку..!“ Між строфами нема перерви!

Заянь - ку, за - го - ло - вонь - ку, а - ні то - бі за - янь - ку
ви - ско - чи - ти, а - ні то - бі за - янь - ку

ви - гля - ну - ти! за - пя - точ - ки,

1. Заянку — за головоньку!	4. Заянку — за колінця!
Ані тобі, заянку, вискочити,	Ані тобі...
Ані тобі, заянку, виглянути!	5. Заянку — скочком-бочком!
2. Заянку — за підбоченьки!	Ані тобі...
Ані тобі...	6. Заянку — оглянися!
3. Заянку — за пяточки!	Котру любиш, з тою обіймися,
Ані тобі...	котру любиш, з тою обіймися!

35. Сам ходжу.

Стоять у півколесі, побравшися за руки, й помахують руками вліво і в право до такту. В середині одна дівчина оказує рухами й мімікою сум і жаль, а від слів „А в неділю“ починає тішитися. При кінці вибирає на своє місце иньшу а сама стає у півколесо.

Мірно

Сам хо - джу сам! Десь ді - ти, десь ді - ти

по - за - ді - вав? Мір по - мо - рив, сніг по - то - пив

і - но ся я си - ро - тонь - ка на бі - ду ли -

шив. А вне - ді - лю ра - нень - ко при - ї - де наш
при - ве - зе нам ді - вонь - ку в ру - тя - но - м

ба - тень - ко ліп - шу - ю, кра - шу - ю: ось, во - на є!
ві - вонь - ку,

Сам ходжу, сам! [вав? А в неділю раненько
Десь діти, десь діти позаді- приїде наш батенько;
Мір поморив, сніг потопив; привезе нам дівоньку
іно ся я сиротонька в рутяному віноньку:
на біду лишив! ліпшю, крашюю!
Ось вона є!

36. А на церкві хрест.

Стоять у півколесі, беруться за руки й баянкують в ліво і в право до такту.

Швидко гарм. Яр. Вітошинський

А на цер - кві хрест, хрест, на дзві - ни - ци стріл - ка,

на дзві - ни - ци стріл - ка.

А на церкві хрест, хрест, на дзвіниці стрілка;*)
в нашій Орисі на столі горівка.
Мід - горівку точить, виплакала очи
До неї Василько зза стола вискочив:
Не плач, Орисуню, не збавляй головки,
не слухай, Орисю, людської помовки;
бо людська помовка вся піде за дармо;
виведи коника, Орисуню-панно!
Вивела коника тай го осідлала,
золоту шабельку до боку припняла.

37. Качата, гусята.

Стоять у півколесі, беруться за руки, підносять їх ко висоти голов і баянкують в ліво і в право до такту вальчиковим кроком. Дотик рук тільки в пальцях; руки вгнуті описують самі у воздуху лежачу „вісімку“. Без перерви!

Мірно

Ка - ча - та, гу - ся - та всю го - ру в кри - ли в по -

*) В давнину була на дзвіниці „стрілка“, точена, остро закінчена прикраса, — а на церкві, як святини — хрест.

по - ву са - джав - ву - пи - ти хо - ди - - - ли.
 Лю - блю ме - док, бо со - ло - день - - кий, ой
 лю - блю ми - ло - го бо мо - ло - день - - кий

Качата, гусята — всю гору вкрили;
 (2) в попову саджавку пити ходили,
 Маруню ягідко, займи качата;
 (2) Поцілуй милого в чорні очата!
 Люблю медок, бо солоденький;
 (2) ой люблю милого, бо молоденький.
 Люблю медок, солодко в писку;
 (2) ой люблю милого, файний хлопчиско.
 Люблю медок, солодко буде;
 (2) ой люблю милого: він мене буде!

38. Любив я дівчину.

Фігура й рухи такі як в ч. 37. „Качата, гусята“.

Мірно

Лю - - бив - я дів - чи - ну, лю - - бив я ду -
 же; ка - - за - ла дів - - чи - на: прий - ди, не - бо -
 же прий - ди, прий - ди, сер - день - ко мо - - - є!

1. I. Любив я дівчину, любив я дуже;

- казала дівчина: прийди, небоже!
 прийди, прийди, серденько мое!
- II. Прийшов я до неї, був понеділок;
 не застав дівчини, поле барвінок:
 ага! нема дівчини дома!
2. I. Любив я...
 II. Прийшов я до неї, був то вівторок;
 не застав дівчини, бо поле горох:
 ага! нема дівчини дома!
3. I. Любив я...
 II. Прийшов я до неї рано в середу;
 не застав дівчини, пасе череду:
 ага! нема дівчини дома!
4. I. Любив я...
 II. Прийшов я до неї, а був то четвер;
 не застав дівчини, пішла десь тепер:
 ага! нема дівчини дома!
5. I. Любив я...
 II. Прийшов я до неї аж у п'ятницю;
 не застав дівчини, поле пшеницю:
 ага! нема дівчини дома!
6. I. Любив я...
 II. Прийшов я до неї, було в суботу;
 не застав дівчини, кінчить роботу:
 ага! нема дівчини дома!
7. I. Любив я...
 II. Прийшов я до неї, було в неділю;
 вона мені дала сорочку білу:
 Ага! Ти є, серденько мое!
8. I. Любив я дівчину, любив я дуже;
 казала дівчина: Прийди, небоже!
 Прийди, прийди, серденько мое!
 II. Вона мені білу сорочку дала;
 тай ще, тай ще поцілувала:
 тай ще, тай ще поцілувала!

V. ХОДОВІ.

а) В колесі.

В колесі беруться за руки і йдуть одну строфу в право а другу в ліво.
Між строфами павза на 2 кроки.

39. А вже весна скресла.

(Гимн весни й дівочої краси)

Швидко гарм. Яр. Вітошинський

А вже ве-сна скре-сла, скре-сла, що ти нам при-
не-сла, що ти нам при-не-сла? Гей, дів-ча-та,
ве-сна кра-сна, зі-ля зе-ле-нень-ке, зі-ля зе-ле-
нень-ке. Влі-ті зе-ле-нень-ка, в зи-мі

А вже весна скресла, скресла
що ти нам, принесла, що ти нам принесла?

2. Гей дівчата весна красна — зіля зелененьке.
Принесла вам росу-росу
дівочью красу, дівочью красу.

2. Гей дівчата
Дівочья краса, краса
як весняна роса, як весняна роса

2. Гей дівчата
В літі зелененька —
в зимі ядеренька, в зимі ядеренька.

2. Гей дівчата
На Дунаю прана, прана,
в меду полукана, в меду полукана,
2. Гей дівчата

На сонці сушена —
в китайку звинена, в китайку звинена.

2. Гей дівчата
В скриночку схована —
на великдень вбрана, на великдень вбрана.

2. Гей дівчата
А вже весна скресла, скресла!
Що ти нам принесла, що ти нам принесла?

2. Гей дівчата
Принесла вам росу, росу —
парубочью красу, парубочью красу.

2. Гей дівчата
Парубочья краса, краса,
як осіння роса, як осіння роса.

2. Гей дівчата
В калюжі мочена —
на дощі сушена, на дощі сушена.

2. Гей дівчата
Під лаву втручена —
тернем пришпилена, тернем пришпилена.
2. Гей дівчата

40. Через Дунай глибокий.

(свекруха)

Швидко

Че-рез Ду-най гли-бо-кий, гли-бо-кий,
ле-жить ка-мінь ши-ро-кий, ши-ро-кий:
там во-да по ка-ме-ни з ти- - - - ха йде,
там во-да по бі-ло-му
з ти-ха йде. не бу-ди ма-ті-нонь-ки в ко-мо-рі.

Через Дунай (2) глибокий
лежить камінь (2) широкий.

Там вода по камені,
там вода по білому
з тиха йде, з тиха йде!

Зазуленько (2) дубрівна,
та не куй рано (2) в дуброві,
не буди матіноньки (2) в коморі.

Там вода . . .

Моя мати (2) старая,
щей до того (2) чужая.

Там вода . . .

Каже мені роботу робити:
камінь в гору (2) котити.

Там вода . . .

Покочу я (2) до міста,
накуплю я (2) намиста.

Там вода . . .

На дівоньки (2) віночки,
парубонькам (2) шапочки.

Там вода по камені,

там вода по білому
з тиха йде, з тиха йде!

41. Квочка.

Швидко

Си - - ді - - ла квоч - ка ко - - ло пе - ньоч - ка

ой то ма - ти ко - - - - ло пе - ньоч - ка.

Сиділа квочка коло пеньочка.

Ой то мати! коло пеньочка.

Висиділа вона трое дитяточок

Ой то мати! трое дитяточок

Перше дитятонько Грицюньо синонько.

Ой то мати! Грицюньо синонько.

Друге дитятонько Стефанко синонько.

Ой то мати! Стефанко синонько.

Третє дитятонько Іванко синонько.

Ой то мати! Іванко синонько.

А у Грицюньонька білії рученька.

Ой то мати! білії рученька.

А у Стефаненька чорнії бровонька.

Ой то мати! чорнії бровонька.

А у Іваненька синії оченька.

Ой то мати! синії оченька.

А Грицюневи листи писати.

Ой то мати! листи писати.

А Стефанкови на дівчат моргати.

Ой то мати! на дівчат моргати.

А Івасеви дівчат цілувати.
Ой то мати! дівчат цілувати.

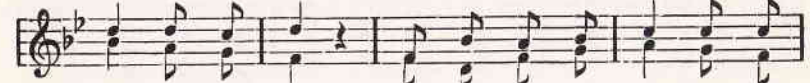
42. Квочка.

Текст як ч. 41. але з иньшим приспівом, який повторюється по кожній строфі:

Швидко

Ой си - ді - ла квоч - ка ко - ло пе - - - ньоч - ка:

Гей ми - ла - - я! а ти з ме - не ми - сля - ми

дух вий - ня - - - ла!

Ой сиділа квочка коло пеньочка.

Гей милая!

А ти з мене мислями

дух вийняла!

Висиділа вона трое дитяточок.

Гей милая!

А ти з мене . . . і так далі до кінця.

43. Перепеличин чоловік.

Мірно

Пе - ре - пе - - ли - - чин чо - ло - вік і - - - де
Пе - ре - пе - - лон - - ці за - па - ску не - - - се.

Туй бу - ла, туй не - ма яс - на зо - ронь - - ка.

Перепеличин чоловік іде,
перепелонці запуску несе!

Туй була, туй нема — ясна зоронька!

Перепеличин чоловік іде,
перепелонці спідницю несе:

Туй була, туй нема — ясна зоронька!

Перепеличин чоловік іде,
перепелонці хусточку несе:

Туй була, туй нема — ясна зоронька!

Перепеличин чоловік іде,
перепелонці перстенець несе:

Ти моя, ти моя — ясна зоронько!

44. По коліна в воді стою.

Швидко

По ко - лі - на в во - ді сто - ю, пи - ти - ся не
хо - че, пи - ти ся не хо - че.

По коліна в воді стою, (2) пити ся не хоче.
а вже мене мій миленький (2) покинути хоче.

Як ти мене покидаєш, (2) покидай же нині;
ой щоби ти не дочекав (2) чотири години!

Як ти мене покидаєш, (2) покинь хліба їсти:
ой щоби ти не дочекав (2) на посаді*) сісти!

Як ти мене покидаєш, (2) покинь води пити:
ой щоби ти не дочекав (2) иньшої любити!

Як ти мене покидаєш, (2) віддай даруночки,
що я тобі вишивала (2) штири хустиночки!

Ой колиж ти, моя мила (2) мені їх давала,
що ти мені, моя мила, (2) їх випоминала?

А першу тобі дала (2) на самий великдень,
як ти йшовісь понад мене, (2) не сказав добридень.

Ні добридень, ні добридень, (2) ні доброго слова.
хустинкою вимахає: (2) будь, мила, здорова!

А другу тобі дала (2) на Зелені свята,
як я була за дружечку (2) а ти був за свата.

А третю тобі дала (2) на святой Покрови,
як ти вивів пасти коні, (2) я пасла корови.

Четверту тобі дала (2) у святу неділю;
ой малаж я, мій миленький, (2) на тебе надію!

*) посад — місце молодого на весіллію.

45. Чом, чом миленький.

Мірно

Чом, чом ми - лень - кий, чор - но - бри - вень - кий, чом ти в ме - не
не - бу - ва - єш, чи ко - ни - ка ти не ма - єш? Ой ма - ю я
два, два, во - ро - нень - кі о - би - два, та не ма - ю о - хо - тонь - ки
та до те - бе си - ро - тонь - ки.

Чом, чом миленький, чорнобривенький,
чом ти в мене не буваєш, чи коника ти не маєш?
Ой маю я два, два — вороненькі обидва;
та не маю охотоньки та до тебе сиротоньки.

Чом, чом миленький, чорнобривенький,
чом ти в мене не буваєш, чи дороги ти не знаєш?
Ой знаю я дві, дві — та близенькі обидві,
та не маю охотоньки та до тебе сиротоньки.

Чом, чом миленький, чорнобривенький,
чом ти в мене не буваєш, чи ти пояса не маєш?
Ой маю я два, два — шовкові обидва,
та не маю охотоньки та до тебе сиротоньки.

Чом, чом миленький, чорнобривенький,
чом ти в мене не буваєш, може грошей ти не маєш?
Маю, маю гроші, йно ти не хороша,
та не маю охотоньки та до тебе сиротоньки.

46. Хтіла мене мати.

(Перебірчива)

Швидко

Хті - ла ме - не ма - ти за пер - шо - го - да - ти;

та не дай ме-не, ма-ти, та не дай ме-не взя-ти!
Бо той пер-ший

Хтіла мене мати
за першого дати:

Та не дай мене, мати
та не дай мене взяти!

Бо той перший —
хлопець кривоверший:

Та не дай мене, мати
та не дай мене взяти!

Хтіла мене мати
за другого дати:

Та не дай...

Бо той другий —
хлопець кривоклубий:

Та не дай...

Хтіла мене мати
за третього дати:

Та не дай...

Бо той третій —
на горівку впертий:

Та не дай...

Хтіла мене мати
четвертому дати:

Та не дай...

Бо четвертий —
босий та обдертий:

Та не дай...

Хтіла мене мати
за п'ятого дати:

Та не дай...

Бо той п'ятий —
хлопець кривоп'ятий:

Та не дай...

Хтіла мене мати
за шестого дати:

Та не дай...

Бо той шестий —
має вус із шерсти:

Та не дай...

Хтіла мене мати
за сьомого дати:

Та не дай...

Бо той сьомий —
сумний, невеселий:

Та не дай...

Хтіла мене мати
за восьмого дати:

Та не дай...

Бо той восьмий
куций, недорослий:

Та не дай...

Хтіла мене мати
дев'ятому дати:

Та не дай...

Бо дев'ятий —
не поставив хати:

Та не дай...

Хтіла мене мати
десятому дати:

Та віддай мене, мати,
та позволь мене взяти!

Бо десятий
хороший, вусатий:

Та віддай мене, мати,
та позволь мене взяти!

47. А там в ночі.

(Мстиві святи)

Швидко

А там в но-чі о-пів-но-чі, ще ку-ри не
пі-ли, ще ку-ри не пі-ли.

А там в ночі о півночі

2. ще кури не піли

Понад наші воротонька

2. деркачі летіли.

Як летіли, деркотіли

2. на мід, горілочку;

Засватали, засватали

2. Михайлову дочку.

Вона з ними їла, пила,

2. та не говорила.

Вони собі погадали,

2. що дочка зрадлива.

Вийшли вони на гороньку

2. радити радоньку:

Заженімо сиві воли

2. в її шальвійоньку.

Ох як вийшла стара мати,

2. взяла нарікати.

Видоптали шальвійоньку,

2. буду позивати.

Не нарікай, стара мати,

2. на нашого сина.

Заплати нам за горівку,

2. що дочка напилла.

48. Коло млина, коло броду.

(Недоля козака)

Швидко

Ко-ло мли-на, ко-ло бро-ду
два го-лу-би пи-ли во-ду два го-лу-би пи-ли во-ду.

Коло млина, коло броду

2. два голуби пили воду.

Вони пили, воркотіли;

2. ізнялися, відлетіли.

2. ізнялися, полинули,

2. крилоньками стрепенули.

Біда тому, що ся любить:

2. як ніч так день серце ту-

Бідаж тому козакови [житьь.

2. на сивому коникови.

Як ніч так день поїздає,

2. ніг зі стрепен не виймає.

Ані сіна, ні оброку —

2. лиш шабелька коло боку.

До милої приїзджая,

2. так до неї промовляє:

Чи спиш, мила, чи думаєш,

2. чи о мені гадку маєш?

Ой не сплю я, но думаю,

2. бо о тобі гадку маю!

49. Коло млина, коло броду.

(Недоля дівчини)

Живо

Ко - ло мли - на ко - ло бро - ду, там дів - чи - на

бра - ла во - ду, там дів - чи - на бра - ла во - ду.

Коло млина, коло броду

2. там дівчина брала воду.

Воду брала, траву жала,

2. а на серці журу мала.

Вийшла собі над ставочок

2. а там пливе шість качочок.

Одна другу здоганяє:

2. кожда свою пару має.

А я бідна, нещаслива,

2. свою пару загубила.

Обізвався Господь з неба:

2. Тобі пари ще не треба!

Обізвався Господонько:

2. Не журися, сиротонько!

Я о тобі памятаю,

2. я для тебе пару маю!

50. А там в саду.

(Кпини з чужих парубків)

Швидко

А там в са - ду в са - доч - ку, а там в са - ду

в са - доч - - ку.

А там в саду, в садочку

скопаю я грядочку;

посаджу я вишеньку;

зродить вишня ягідки:

А наші парубки

мають шапки-баранки,

а чоботи пасові,

до роботи всі жваві.

А там в саду, в садочку

скопаю я грядочку,

посаджу я вишеньку,

зродить вишня ягідки:

А вашії парубки,

мають шапки-шаламки,

а чоботи — личаки,

до роботи гниляки!

51. Ой зажену я.

(Горошок)

Швидко

Ой за - же - ну я три плу - ги, три плу - ги.

Ой зажену я (2) три плуги,

та виорю я (2) три лани,

та засію я (2) горошок.

Вийся горошку (2) в три стручки,

та зароди Боже (2) чотири,

щоб ся хлопці (2) женили,

щоби на весіля (2) просили,

щоб нас дівчата (2) забрали,

щоб старі баби (2) гуляли!

Кождому хлопцеві (2) стручочок,

а Грицуневі (2) стручико,

бо він старий (2) хлописко.

52. Кроковее колесо.

(Кпини з хлопців)

Швидко

Кро - ко - ве - е ко - ле - со, кро - ко - ве - е ко - ле - со.

Кроковее колесо,

кроковее колесо.

На гостинці*) стояло,

дивне диво казало:

Я вам скажу дивніше,

котре мені милійше:

Ідуть мужі на конях

а парубки на свинях.

Везуть мужі пшеницю

а парубки мітлицю.

Будуть її курити,

бо ся хочуть женити.

*) гостинець = шеса, мурованка, бурок.

Стався один женити,
зачав пиво варити.

Ще пиво не скисло,
вже ся хлопців натисло.

Ще пива не пили,
вже ся хлопці побили.

53. Де ти їдеш Романочку?

(Продажа дівчат і хлопців)

Швидко

Де ти ї - деш Ро - ма - ноч - ку, Ро - ма - ноч - ку?

На яр - ма - рок мій па - ноч - ку.

Де ти їдеш (2) Романочку?
2. На ярмарок, мій паночку!
Що ти везеш (2) торгувати?
2. Везу дівчат продавати!
А по чому (2) Романочку?
2. Сто за одну, мій паночку!
За дорого, (2) Романочку!
2. Ї їх мало, мій паночку!

Де ти їдеш (2) Романочку?
2. На ярмарок, мій паночку!
Що ти везеш (2) торгувати?
2. Везу хлопців продавати!
А по чому, (2) Романочку?
2. Сто за грейдар мій паночку.
Чом так тано, (2) Романочку?
2. Ї їх досить, мій паночку!

54. Травко-муравко.

(Закінчення ягілок)

Швидко

Трав - ко, му - - рав - - - ко, чом ти чор - на

не зе - ле - на? чом ти чор - на не зе - ле - на?

Чи тя ко - ні ви - доп - та - - - ли, чи тя гу - си

ви - ску - ба - ли, чи тя гу - си ви - ску - ба - ли?

Травко - муравко,

2. чом ти чорна не зелена?

Чи тя коні видоптали,

2. чи тя гуси вискубали?

Мене коні не доптали,

2. ані гуси не скубали.

А на мені паняночки

2. виводили ягілочки.

3 червоними чобітками,
2. з золотими підківками.

б) При вході або виході.

В однім або двох рядах — одна за другою — скорим дівочим ходом
Коли йдуть у двох рядах (парами), то в однім сопрані, в другім альт

55. Пливе качур.

(Горох, стручок гороху, горохвяний вінок — це символи старопарубоцтва і стародівочтва.)

Швиденько

Пли - ве ка - чур, пли - ве ка - чур в го - ро - хвя - нім
Пли - - - ве ка - - - чур

він - ку, в го - ро - хвя - нім він - ку.

Пливе качур, пливе качур (2) в горохвянім вінку.
Вибирай си, качурику, (2) що найкращу жінку!
І та гарна, і та гарна (2) і та не погана
а тамтая дівчинонька (2) як намальована!

Не казала стара мати (2) дівчат вибирати;
Йно казала стара мати (2) сиротоньку взяти.
Бо бідная сиротонька (2) буде працювати,
а богадька розкішниця (2) йно схоче лежати.

56. Ой, мамуню, горох кочу.

Швидко

Ой ма - му - ню го - рох ко - чу го - рох ко - чу;

чор - ня - во - го хлопця хо - чу, чор - ня - во - го хлоп - ця хо - чу.

- Ой мамуню, (2) горох кочу; Я висока, (2) як та сосна,
 2. чорнявого хлопця хочу. 2. я при своїй мамі росла.
 Він чорнявий, (2) я білава; Я червона (2) як калина,
 2. я йому ся сподобала. 2. ще солодша як малина.

57. Ой зацвили фіялоньки зацвили.

Швидко

Гарм. Яр. Вігошинський.

Ой за - цви - ли фі - я - лонь - ки, за - цви - ли,

аж ся го - ри з до - ли - на - ми по - кри - - ли.

- Ой зацвили фіялоньки — зацвили,
Аж ся гори з долинами покрили.
 - Збирала їх Марусенька з низенька
А за нею їй батенько з близенька.
 - Не ходи ти, мій батеньку, за мною,
Не любя ми бесідонька з тобою.
2. раз: їй матінка матіночко . . .
 3. раз: їй браточок мій браточку . .
 4. раз: їй сестронька . . . сестринько . .
 5. раз: їй миленький . . .

Ой ходи, ти мій миленький, за мною,
Люба мені бесідонька з тобою.

58. Вяжіться огірочки.

Швиденько

Вя - жі - те - ся, вя - жі - те - ся о - гі - роч - ки,

за - ки прий - дуть, за - ки прий - дуть па - ня - ноч - ки.

Вяжіться, вяжіться, огірочки,
заки придуть, заки придуть паняночки.
А ви милі огірочки — не рвітьися!
Чи великі, чи маленькі — вяжіться!
Зелені огірочки — стеліться,
молоді парубочки — женіться!
Вяжіться, вяжіться до останку,
доки буде, доки буде пиво в збанку!
Ой не ті огірочки, що ся вють,
іно ті паняночки, що мед-вино пють!

59. Ішов Журило.

Ідуть „гусачком“ одна за другою — або кроком скорого маршу, або баянсовим кроком на 3 „па.“ В тім випадку легко колишуться — а руки кладуть собі на бедра (під боки).

І - - шов Жу - ри - ло з мі - ста, за ним ді -

во - чок дві - ста; Ле - дом, дів - ча - та, ле - дом,

дам вам го - рів - ки з ме - дом!

Ішов Журило з міста,
за ним дівочок двіста:
Ледом, дівчата, ледом;
дам вам горівки з медом!

Ой ти Журило-пане,
де твоє восько стане?
Ледом, дівчата, ледом;
дам вам горівки з медом!

А в Журиловім млині
сподобалося мені:
Ледом, дівчата, ледом;
дам вам горівки з медом!

Швидко

60. Котили ся бочівки.

Котили ся бочівки (2) з медом-горівками,
Хвалилися мужики (2) своїми дочками:
Ой нема то невістоньки (2) як в нашого віта:*)
хорошая, прибраная, (2) тільки неробітна.
Купив він їй новий серпик, (2) кинула за себе:
не робилам в свого тата, (2) тай не буду в тебе.
Купив він їй нову ложку, (2) приняла до себе:
ой як їлам в свого тата, (2) так і буду в тебе.

61. Питалася мати дочки.

Швиденько

Гарм. Яр. Вігошинський.

Питалася мати дочки, Чи садила огірочки.	Питалася мати сина, Що коштує та дівчина.
Ой садила, піддивала, Нема того, щом кохала.	Тобі мати не питати, Що коштує, треба дати:
Нема того і не буде, Бо вже взяли інші люде.	Бочку меду, бочку пива, Бо дівчина чорнобрива.

*) віт = війт, начальник громади.

Бочку меду шей дуката,
Бо дівчина зуховата!

VI. ГУРТОВІ.

Стають в довільний гурт, живий образ. По дві-три беруться попід руки, інші обнимаються за рамена, при тім декотрі пари похитуються повільно — наче в задумі. Уважати, щоби сопрани були разом і альти разом.

62. Ой зацвили фіялоньки в неділю.

(Сирота)

Гарм. Яр. Вігошинський.

Мірно

Ой зацвили фіялоньки в неділю,
та деж ся я сиротонька подію?

Пішла-би я до батенька; — не маю:
біднаж моя головонька в тім краю.

Пішла-би я до матінки; не маю:
біднаж моя головонька в тім краю.

Пішла-би я до сестроньки; не маю:
біднаж моя головонька в тім краю.

Пішла-би я до братенька; не маю:
біднаж моя головонька в тім краю.

Ой піду я до милого, бо маю:
веселая головонька в тім краю!

63. Ізза гори високої.

(Викуп з неволі)

Швидко

Із за го - ри ви - со - ко - ї зза го - ри :
за - ги - ба - є син ко - - заць - кий в не - во - ли.

Ізза гори високої — зза гори:
загибає син козацький в неволі.

А ви братя, а ви сестри — ви мої
перекажіть до батенька — до мого:

Най батенько сиві коні продає,
нехай мене з неволеньки викупляє.

Волів би ти, мій синоньку — загигати,
як я мавби сиві коні — продавати.

А ви братя, а ви сестри — ви мої,
перекажіть до матінки — до моєї:

Най матінка сиві воли — продає
нехай мене з неволеньки — викупляє.

Волів-би ти мій синочку — загигати,
як я малаб сиві воли — продавати.

А ви братя, а ви сестри — ви мої,
перекажіть до дівчини — до моєї:

Най дівчина коралики — продає:
нехай мене з неволеньки — викупляє!

А я свої коралики — загублю;
таки свого миленького — викуплю!

64. Ой поїду я.

(Жених)

Повільно

Ой по - і - ду я аж до Лю - бли - на по хо - ло -

доч - ку влі - - сі, по сту - де - нень - кій ро - сі.

Ой поїду я аж до Люблина —
по холодочку в лісі,
по студененькій росі.

Дівчат любити, щастя шукати —
по холодочку...

Буду глядіти дівоньки собі —
по холодочку...

Буду глядіти тещонька собі —
по холодочку...

Буду глядіти тещоньки собі —
по холодочку...

Знайду дівчину, вірну дружину —
по холодочку в лісі,
по студененькій росі.

ЗМІСТ.

	Стор.		Стор.
Дещо про ягілки	3	IV. РИТМІЧНІ:	
Завдання цієї збірки	4	33. На поповім оболоню	36
Як виводити ягілки?	4	34. Заянську	37
Література й матеріяли	6	35. Сам ходжу	38
I. РОЗМОВНІ:		36. А на церкві хрест	39
1. Ворітниця	7	37. Качата-гусята	39
2. Чорнушко-душко	8	38. Любив я дівчину	40
3. Ой див, див	10	V. ХОДОВІ.	
4. Іде, іде Зельман	10	<i>а) в колесі.</i>	
5. Царівно!	12	39. А вже веска скресла	42
6. Хто видав	13	40. Через дунай глибокий	43
7. Галя	14	41. Квочка	44
8. Свахо, сваню	15	42. Квочка	45
9. Пустіте нас	16	43. Перепеличя чоловік	45
II. СЦЕНІЧНІ:		44. По коліна в воді стою	46
10. Коструб	17	45. Чом, чом миленький	47
11. Іванчику-Білоданчику	18	46. Хтіла мене мати	47
12. Іванчику-Білоданчику	19	47. А там в ночі	49
13. Ой ніхто там не бував	19	48. Коло млина, коло броду	49
14. Ой як, як	20	49. Коло млина, коло броду	50
15. Вставай діду	21	50. А там в саду	50
16. А ти старий діду	22	51. Ой зажену я	51
17. Чолом баба	23	52. Кроковее колесо	51
18. Варила баба	24	53. Де ти їдеш Романочку	52
19. Мишко, мишко	24	54. Травко-муравко	52
20. Я в городоньку	25	<i>б) При вході або виході.</i>	
III. ФІГУРАЛЬНІ:		55. Пливе качур	53
21. Шум	26	56. Ой, мамуню, горох кочу	54
22. Жучок	27	57. Ой зацвили фіялоньки, за- цвили	54
23. Кривий танець (2 мильод.)	29	58. В'яжітєся огірочки	55
24. Огірочки	30	59. Ішов журило	55
25. Посаджу я грушечку	30	60. Котилися бочівки	56
26. Ой вийду я за ворогонька	31	61. Питалася мати дочки	56
27. Соснова кладочка	32	VI. ГУРТОВІ:	
28. Вербовая дощечка	32	62. Ой зацвили фіялоньки в пе- ділю	57
29. Соловію-пташку	33	63. Іза гори високої	58
30. Он, хлопці, он	34	64. Ой поїду я	58
31. На широком дуваю	34		
32. Ой бриніли	35		

2.~